Ч. 113 Середа 22 мая (3 червня) 1896. Рік VI.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостствах на провінциї:

на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Спільні Делеґациї.

Перше засідане австрийскої делеґациї відбуло ся в новій власній палаті в суботу дня 30 мая о 3-ій годині з полудня. Засідане відкрив п. Міністер заграничних справ ґр. Ґолуховский і заявивши, що в палаті єсть достаточне число членів Делеґациї, запросив ґр. Цедвіца яко найстаршого віком, аби обняв провід і зарядив вибір президента. Президентом вибрано на 48 голосуючих бар. Хлюмецкого 47 голосами. Бар. Хлюмецкий подякувавши за довіре виголосив промову, котру закінчив трикратним окликом в честь Є. В. Цісаря. Відтак вибрано віцепрезидентом ґр. Феттера і покликано секретарів і квесторів.

П. Міністер ґр. Ґолуховский предложив такі предложеня: 1) Буджет спільних видатків і доходів австро-угорскої держави на 1897 рік, 2) предложене в справі призволеня кількох додаткових кредитів за 1895 і 1896 рік, 3) замкнене рахунків зі спільних видатків і доходів за рік 1894 і рахунки адміністрацийні за 1895 рік. П. Міністер згадав, що спільний Міністер скарбу предложить осібно зуставлене босаньско-герцеґовиньского буджету.

Наступили вибори до комісий і вибрані: 1) до комісиї буджетової делеґати: др. Барайтер, Хшановский, бар. Чедік, Демель, Думба, Ґорайский, бар. Кляйн, Кляйст, Клюн, ґр. Котулиньский, др. Крамарж, Лупул, Люцато, Поповский, др. Промбер, др. Рус, ґр. Феттер, бар. Вальтерскірхен, ґр. Вурмбранд, Залеский, ґр. Курт Цедвіц; 2) до комісиї петицийної: Барвіньский, Бавмґартнер, бар. Ґуденус, Єнджейовим, абат Карль, Шварц, Свобода, Щепановский, кн. Травтмансдорф; 3) до верифікацийної: Барвіньский, Ґорайский, др. Ґреґорчиць, др. Ріцці, кн. Штаремберґ.

По відчитаню письма п. Міністра заграничних справ, що Є. В. Цісар прийме делеґацию дня 1 червня о 12-ій годині в полудне на королівскім замку, закрив президент бар. Хлюмецкий засідане заявивши, що о слідуючім засіданю повідомить членів Делеґациї письменно.

Дня 1. червня о години 12 в полудне зібрала ся австрийска Делеґация в троновій сали королівского замку в Буді. Коли Є. В. Цісар появив ся в сали, промовив президент Делеґациї бар. Хлюмецкий до Монарха, заявляючи, що Делеґация Ради державної буде мати на увазі як сили податкові населеня так і державне становище Австро-Угорщини під взглядом войскової сили. В різнороднім орґанізмі державнім Австриї нема різниці межи интересом державним а інтересами народу. Деякі слабші члени австрийскої родини народів потрібують заобезпеки свого народного істнованя і для свого цивілізацийного та економічного розвитку опіки держави.

Добро народів вимагає підпираня мирної політики Цісаря через призволене потрібних средств на скріплене нашої оборонної сили.

Далеко поза границями нашої держави сливе наш Монарх яко одна з головних підпор европейского мира, яко правдивий мирний володітель. Сердечна любов і вдячність народів Австриї для свого Монарха кріпшає ще більше супротив ударів судьби, які єго дотикають, а звязь, що лучить нарід з Монархом, стає ще тіснійша.

Ту промову закінчив бар. Хлюмецкий окликом в честь Є. В. Цісаря, котрий присутні три рази повторили.

Відповідь Є. В. Цісаря.

„Зложені Мені тут запевненя вірного підданьства приймаю з найщирійшою подякою і зі зворушеним серцем згадую особливо милі докази непохитної вірности і привязаня, які Мені заявлено з причини тяжкої страти, котра Мене і Мій Дім недавно діткнула. Мені справляє то велике вдоволене, що можу знов зазначити, що наші зносини з всіми державами остали як найприязнійші. Висказані Мені в таких горячих словах бажаня чужих пануючих і начальників держав з нагоди 1000-літного ювилею Мого угорского королівства суть новим доказом того. Сильне і сьвідоме ціли виступоване потрійного союза у всіх важних, інтересів Европи дотикаючих справах, причинило ся богато до того, що европейский мир, мимо деяких в послідних літах непокоячих на Всході появ, не був заколочений.

„Стараня, які в тім напрямі поробило Моє Правительство в тіснім порозуміню з Нашими випробованими союзниками, найшли симпатичну підпору у всіх держав. Они довели особливо що-до удержаня status quo на балканьскім півострові до однодушности, котрої дальше істноване дає надію на мирний розвиток міжпародних відносин. Не менше важним для сконсолідованя того стану річий єсть довершене вже

---

16)

Діти капітана Ґранта.

Фантастично-наукова подорож Юлїя Верна.

(Дальше).

Так блукав бідний льорд цілу ніч по горах. Паґанель або майор по черзі слідили за ним і були готові нести єму поміч на случай потреби. Однако всі заходи показали ся даремні, а на тисяч раз повтаряне кликане „Роберт! Роберт!" відповідали лише самі відгомони того імени.

Стало розвиднюватись; треба було майже силою спровадити Ґленарвана з гір на долину. Єго розпука була величезна. Хто-ж сьмів би єму тепер говорити о дальшій дорозі, о полишеню тої нещасної долини! А тимчасом поживи вже не ставало. Недалеко звідтам можна було вже стрітити арґентиньских провідників, о яких говорив старший мульник і дістати коний потрібних до їзди пампасами. Вертати було тяжше, як іти наперед; крім того *Дункан* ждав на Атлянтийскім океані. Всі ті важні обставини не дозваляли на довшу проволоку; інтерес загалу вимагав, аби зараз пустити ся в дальшу дорогу.

Мек-Небс пробовав вирвати Ґленарвана з надмірної розпуки, в яку попав. Довго і дармо говорив до свого приятеля, але той цілком єго не слухав. Ґленарван хитав мовчки головою, аж коли товариші стали домагати ся, аби дальше іти, розвязав ся єму язик.

— Іти дальше? — питав.

— Так, ходім.

— Ще годину — просив Ґленарван.

— Добре, ще годину — відповів честний майор.

Коли тота година минула, просив Ґленарван як о яку ласку о другу годину проволоки, немов би засуджений на смерть благав о продовжене єму ще житя. Так зійшло майже аж до полудня. Тоді Мек-Небс за згодою всіх наставав на льорда, щоби ішли вже раз в дальшу дорогу, бо від того зависїло житє єго товаришів.

— Так, так, — відповів льорд Едвард майже без думки — ходім, ходім!

Сказавши то, відвернув ся від майора і уперто вдивлював ся в одну точку; нагле підніс руку і задержав єї у воздусі непорушно, немов скаменїлу.

— Там, там! — шепотїв придавленим голосом — бачите?...

Очи всїх підвели ся до неба в напрямі, який льорд вказував рукою. В тій хвили чорна точка стала очевидячки більшати; то був птах, що уносив ся незвичайно високо.

— Кондор! — крикнув Паґанель.

— Так, кондор — відповів Ґленарван — хто знає?.. Надлїтає.... спускає ся.... заждім!

Чого надіяв ся льорд Едвард?... Єму очевидячки мішав ся розум. Паґанель не помиляв ся; то був кондор, що чим раз більше наближав ся. Той прегарний птах, колись почитаний Інкасами, єсть королем полудневих Андів. В тих сторонах доходить він до незвичайних розмірів; має страшну силу, так, що нераз стручує воли у пропасть. Нападає на баранів, кози, молоді телята, що ходять по пасовиску, хапає їх в свої кігті і несе дуже високо. Нераз лучає ся, що він лїтає яких двайцять тисячів стіп понад землею, т. є. там, де чоловік не може дійти; аж звідтам, недосягнений оком, той цар наводушних сторін кидає свій зоркий погляд на землю і бачить найдрібнїйші навіть предмети так добре, що справді треба над тим чудуватись.

— Що доглянув той кондор? Певне трупа, трупа Роберта! Хто знає? — повтаряв заєдно Ґленарван, не спускаючи єго з ока ні на хвилю.

Величезний птах наближав ся, то уносячи ся у воздусї, то спускаючи ся нагле зі скоростию мертвого тіла киненого вільно з гори. Незадовго по тім не висше як о сто сяжнів над землею почав в летї зачеркувати великі колеса. Можна єго було дуже добре бачити. З розпростертими крилами міг мати звиж пятнайцять стіп довжини. Повис у воздусї як то роблять всї великі птахи, котрих лет повільний і поважний — між тим як дрібні комахи мусять тисяч разів на секунду порушити крилами, коли хотять удержати ся у воздусї.

Майор і Вільсон вхопили за рушниці. Ґленарван здержав їх порушенем руки. Кондор лїтав в віддаленю чверть милї понад недоступною площою на спадї гори; довго кружляв і незвичайно скоро отвирав та замикав кігтї та помахував своїм твердим чубом.

— То там, певне там! — крикнув Ґле-

признане князя Болгариї від зверхної держави З горячим співчутєм слідили Ми події на африканьскім театрі війни, де армія Нашого вірного Союзника в тяжкій борбі з перемагаючим єї о много численьно противником держала високо честь італіяньского прапору. З правдивим вдоволенєм глядимо на довершенє в сїм роцї робіт, поручених Австро-Угорщинї берлиньским договором. Надію ся, що довершене тепер то дїло зробить спасений вплив на розвиток торговлї і промислу, вплив — котрий як то з предложених Панам проєктів побачите, дозволить Правительству прийти у всїх напрямах з як найуспішнїйшою помочию. Войскова управа задержала свої висші вимоги, з огляду на економічне і фінансове положенє Держави, в межах з попередних лїт; при помочи збільшених средств має наступити дальше доповненє орґанізациї і уоруженя войска та маринарки, після принятої проґрами. Розвиток відносин в Боснї і Герцеґовинї цїлком нормальний, ті краї будуть також і в роцї 1897 в силї покрити власними средствами потреби своєї адмінїстрациї. Я пересьвідчений, що Панове з цїлою патриотичною ревностию приступите до виповненя ждучих на Вас задач, бажаю Вашим працям як найлїпшого успіху і витаю Вас Панове цїлим серцем.

О годинї 1-ій приймив Є. В. Цісар Делеґацию угорску, а на промову президента відповів подібно як в австрийскій Делеґациї.

Перегляд полїтичний.

Палата панів Ради державної відбуде засїдане в середу в полудне, на котрім переведе перше читане законів полагоджених в послїдних часах в Палатї послів.

Палата послів відбуває — як звістно — засїдане нинї.

Супротив поголоски, що цар і цариця відвідять в сїм лїтї Двори віденьский і берлиньский, доносять з Петербурга до Pol. Corr., що в тамошних кругах нїчого не знають о такім проєктї.

Новинки.

Львів дня 2 червня 1896

— **Іменованя.** Львівский ц. к. висший Суд краєвий іменував канцелїстами судів повітових: Йос. Райсмаєра асистента продажи соли в Величцї для Бурштина, Юр. Кобзея вахмайстра жандармериї для Солотвини, Мих. Проня вислуженого команданта стациї жандармериї для Тлустого, Герша Пфіфера повітового фельдфебля для Городенки, Макса Бравнштайна підофіцира 3 полку уланів для Снятина, Казим. Пашковского рахункового підофіцира краєвої оборони для Мединич, Шулима Пастернака підофіцира 95 полку піхоти для Підгаєць, Ів. Вуйцїка вахмайстра жандармериї для Камінки, Авг. Шваймлера підофіцира оборони краєвої для Янова, Герм. Гіршберґа підофіцира 9 полку піхоти для Чорткова, Андр. Рубіновского вахм. жандармериї для Підгаєць, Сам. Емера підофіцира 40 полку піхоти для Устрік, Стан. Костеркевича вахм. жандармериї для Лїска, Юл. Радкевича вахм. 8 полку уланів для Бучача, Адоль. Дембицкого повітового фельдфебля для Радехова, Фр. Немеша вахм. жандар. для Угнова, Ів. Галиняка вахм. жандармериї для Бирчи, Мих. Теслюка вахм. жандармериї для Сокаля, Ів. Гвица команданта стациї жандармериї для Печенїжина, Юл. Ковальского вахм. жандармериї для Любачева, Ісид. Назаровича підофіцира оборони краєвої для Богородчан, Мих. Сеньковского вахм. оборони краєвої для Долини, Кар. Штайна команданта стациї жандармериї для Солотвини, Як. Кураша вахм. 10 полку драґонів для Тлустого, Ад. Буковского підофіцира 10 п. драґонів для Копичинець, Пант. Пюрка підофіцира 7 п. уланів для Будзанова, Мих. Кабировского вахм. 4 п. уланів для Радехова, Кар. Бляґу підофіцира 1 герцеґовиньского полку піхоти для Косова; дальше диєтарів табулярних: Ант. Малика для Зборова, Ап. Мочульского для Рогатина і Брон. Новицкого для Жовкви; вкінци іменував канцелїстами для веденя ґрунтових книг: Володисл. Мая канцелїста з Підгаєць для Олеська, Йос. Новака канцелїста в Зборові для Зборова, Брон. Козиньского канцелїста у Львові для Буска, Жигм. Корчиньского канцелїста в Гусятинї для Гусятина, Менаше Остерна вахм. жандармериї для Мільниці, Альф. Филиповича підофіцира 45 п. піхоти для Мединич, та диєтарів табулярних: Йос. Слоньского для Белза, Мих. Добряньского для Гвіздця, Людв. Слотарского для Бучача, Йос. Непустиля для Жидачева, Петра Короля для Луки, Вільг. Клямута для Бібрки, Ів. Горняткевича для Лїска, Ад. Кеслера для Монастириск і Вит. Лїсковацкого для Березова.

— **Перенесеня.** П. Президент Мінїстрів переніс ц. к. старосту Вікт. Тустановского з Кольбушової до Грибова.

— **Іспит зрілости** в ярославскій ґімназиї відбув ся в днях від 26 до 30 мая під проводом радника дра Т. Ґерстмана. До іспиту приступило 24 учеників публичних і некстернїстів. З тих одержали сьвідоцтво зрілости: Юл. Бентковский, Борух Бріквер, Мойс. Еттінґер, Володим. Головацкий, Берн. Ґотліб, Мих. Гробельский, Ів. Ганасевич, Ів. Головиньский, Ант. Яцковский (з відзначенєм), Мандель Єрсавіц, Мих. Касїль, Петро Малиновский, Маєр Майзельс, Стеф. Повак, Йос. Осостович, Ів. Пешек, Мар. Пільх, Ант. Рак. Бруно Реґенштрайф, Володим. Старосольский (з відзначенєм), Том. Шиманьский (з відзначенєм), Фр. Талент, Альб. Вайґель (екстернїст). На другий день відбуло ся торжественне вручене сьвідоцтв директором ґімназиї.

— **Огнї.** Про згаданий вже нами великий огонь в Саранчуках повіта бережаньского пишуть нам: Дня 26 мая по 10-ій годинї в ночи вибух огонь в Саранчуках і знищив 18 загород селяньских, переважно найбіднїйших господарів. Обезпечених було чотирнайцять. Огонь був імовірно підложений; слїдство зарядженo.

— **Крадїж** у фабрицї тютюну і циґар в Кракові була предметом розправи карної перед тамошним трибуналом. Розправа виказала, що дозорці в тій фабрицї: Фел. Копта, Ром. Фрех і Валер. Шінке крали від кількох лїт тютюн і циґара і продавали їх переважно Хаїмови і Бертї Іммерґлїкам, котрі знов продавали ті циґара в своїй трафицї, а з тютюну вирабляли папіроси і продавали їх. Розправа скінчила ся в суботу, а трибунал засудив: Дозорця Копту на 5 місяців тяжкої вязницї, Фреха на 7 місяців, а Шінкого на рік вязницї. Трафікант Хаїм Іммерґлїк засуджений на рік вязницї, а єго жінка Берта на 5 місяців, співобжалованї за розпродаж папіросів складач Вінк. Пїклясна на 3 тиждні, а токар Кальмусна 4 місяцї вязницї.

— **Российска барва державна.** Аж тепер порішено в Росиї справу державної барви. В тій цїли скликана була конференция з відпоручників імператорскої якадемії наук і з мінїстерств справ

нарван. Відтак нагле немов би єму прийшла яка щаслива гадка до голови, живо відозвав ся: — Може Роберт ще жиє! Той птах дібє єго; огня приятелї, стріляйте до него чим скорше!

Але вже було за пізно! Кондор сховав ся за високі вистаючі скали. Минула секунда, що нетерпеливо ждучому товариству видала ся віком. Птах появив ся на ново, але вже не сам і підносив ся в гору значно тяжшимм летом.

З усїх грудий роздав ся крик тревоги. Кондор держав за одежу в кіґтях повисле тїло Роберта і колисав ся з ним у воздуси о сто пятьдесять стіп понад головами подорожних, а побачивши їх, став з ще більшою силою розбивати верстви воздуха.

— Ах! — крикнув Ґленарван — нехай труп Роберта розібє ся радше о ті скали, анїж мав би служити....

Не докінчивши зачатих слів, вихопив з руки Вільсона рушницю і вицїлив до кондора; але рука єму дрожала, не міг цїлити як треба, в очах єму потемнїло.

— Позволь — сказав майор і з холодною кровю, певною рукою змірив ся до птаха, що був на триста стіп високо.

Але не вспів ще потягнути за курок, коли з глубини долини роздав ся гук вистрілу, густий стовп диму піднїс ся на хвилю поміж двома базальтовими скалами, а кондор поцїлений в саму голову, став поволи спадати, удержуваний мимоволї у воздуси на своїх великих розпростертих крилах, як на приладї до спаданя, не випускаючи своєї добичи з кіґтїв. Десять кроків від стрімких берегів потока упав легко на землю.

— За мною, за мною братя — кричав Ґленарван і не питаючи, звідки упав той вистріл поспішив до птаха; товариші бігли за ним що їм сил стало.

Коли прибігли на місце, лежав птах без житя розтягнений, прикриваючи своїми величезними крилами тїло бідного Роберта. Ґленарван кинув ся на дитину, вирвав єї з кіґтїв птаха, розпростер на траві і приложив ухо до груди, глядаючи там слїду житя.

Певне нїколи голоснїйший оклик радости не вийшов з уст людских: льорд Ґленарван зірвав ся, повтаряючи: жиє, ще жиє!

В млї ока розібрано Роберта і обмито єму лице студеною водою. Поруши ся, отворив очи, повів ними по присутних і слабо, ледве чутно прошепотїв:

— Ах, то ви мильорде.... мій отче!

Ґленарван не міг відповісти; зворушенє заперло єму віддих в груди — упав на колїна і мовчки обливав сльозами ту дитину так чудесно уратовану.

XV.

Іспаньский язик Якова Паґанеля.

Одна небезпечність минула Роберта, грозила єму друга. Всї притискали до серця таким дивним способом від нехибної смерти уратованого хлопця, не зважаючи на те, що ще сильно утомлений; здає ся, що такі обійми не шкідні, коли Роберт від них не умер.

Тепер подумано о тім, хто спас хлопця — і не хто инший лише майор перший почав оглядати ся довкола. В віддаленю пятьдесять кроків від ріки стояв чоловік високого росту, непорушний як статуя при входї на гору. Коло ніг лежала довга рушниця. Той чоловік, що так нагле появив ся, мав широкі плечі і довге волосе звязане шкіряним шнурком. Мав звиж шість стіп росту: єго мідяне лице було червоне між очами і устами, чорне при спідній повіцї, а біле на чолї. Одїтий в одежу, яку носять Патаґонцї пограничні, мав той Індиянин крім того дуже гарний плащ прикрашений рожевими вишивками. Під тим плащем оберненим вовною на вні, мав на собі одежу зроблену з лисячої шкірки прилягаючу до тїла. При поясї висїв мішочок з фарбами, що служили до мальованя лиця, черевики зроблені з кусника волової шкіри були привязані до ніг ремінцями, що обвивали ся навхрест.

На поважнім і гарнім лици того Патаґонця пробивала ся інтелїґенция помимо поганячого мальованя. Видячи єго так стоячого в непорушній поставі, можна єго було взяти за статую, що представляє холоднокровність.

Побачивши єго, показав майор на него Ґленарванови, котрий зараз підбіг до него. Патаґонець поступив два кроки наперед. Льорд Едвард вхопив єго за руку і щиро єї стиснув. В погляді льорда, в оживленім лици, в цїлій єго поставі маловав ся такий вираз вдяки, що навіть дикий мусїв на нїм пізнати ся. Він склонив легко голову і сказав кілька слів, котрих нї майор нї єго приятель не могли порозуміти.

Тодї Патаґонець поглянувши уважно на чужинцїв відозвав ся иншою мовою — але й тої подорожні не зрозуміли. Однако Ґленарванови впали деякі слова, яких уживав дикий, єму здавало ся, що они мусять бути іспаньскі, на скілько знав деякі іспаньскі слова.

— Espanol? — спитав.

Патаґонець кивнув головою на знак потверджения.

— Славно! — сказав майор — наш приятель зуміє в ним розмовити ся; як то добре стало ся, що єму прийшла охота учити ся по іспаньски.

Прикликано Паґанеля. Прибіг зараз і з правдиво французскою чемностию повитав Па-

заграничних, справ внутрених, марини, фінансів і судівництва, та й під проводом ґенерала-ад'юганта Посієта порішила одноголосно, що барвою російскої держави є біла-синя-червона а не чорна-оранжева-біла, якої уживано доси.

Господарство, промисл і торговля.

Добрі ради.

— **З'їдомі і їдовиті губи.** Губи дуже добрі на страву, бо й смачні і дуже поживні й тілько з ними заходу, що їх призбирати. Они для богачів великим присмаком, для бідних мясом, бо мають в собі майже тілько білковини, що мясо. На сто частий (н. пр. ґрамів) мяса єсть в нім 23 частий білковини; в пшениці єсть 12 частий, в горосї, бобі й фасоли до 24 а в сушених губах аж 25 до 30 частий білковини. Найбільше білковини мають в собі сморжі і труфлї. Крім того суть ще в губах і инші поживні творива, головно цукор, котрі розпускають ся у воді і длятого смажені губи суть поживнїйші, як варені. Все було би добре, як би не то, що єсть богато їдовитих губ, котрими можна легко затроїти ся, а навіть і згинути від них; длятого треба добре знати, котра губа придатна на страву, а котра нї. Доси ще не винайдено способу, яким би можна пізнати їдовиті губи і длятого треба збирати лиш ті, о котрих знає ся на певно, що они добрі; инших не треба тикати. До з'їдомих губ належать: гриб правдивий або щирий (росте від мая до жовтня); гриб маслюк (від серпня до жовтня); гриб червоняк (від мая до жовтня); ячник (від червня до жовтня); рижка (від червня до жовтня); печериця (від червня до жовтня); піструк (як де: в цьвітню і маю, або від серпня до жовтня); баранячі ріжки (від червня до жовтня); підпенька (від серпня до жовтня); сморж від цьвітня до червня. До менше уживаних належать: голубінки, козарі, білії і підвербки. Щоби ті губи відріжнити від подібних їм їдовитих, на то, як кажемо, нема певних познак і длятого лиш загально треба на то зважати: 1) З'їдомі губи мають мясо повне, густе, набите; їдовиті мають мясо більше рідке, надуте. — 2) З'їдомі губи, коли їх розломили або розкроїти, не зміняють своєї барви; їдовиті зміняють дуже борзо, найчастїйше синїють. Т. зв. чортів гриб, дуже їдовитий, стає по розломаню зараз червоний а відтак синїй. — 3) По яскравій барві шапки можна пізнати хиба лиш один моримух, губу дуже їдовиту, котра не має анї відразливого смаку анї запаху, а красно помаранчевою барвою шапки з білими бородавками вабить око.— 4) Печериці мають зпід споду в шапці рожеваві платинки, а їх ковн (пеньок) єсть цїлий майже рівно грубий; то відріжнює їх від дуже їдовитої губи, котрої платинки не суть рожеві, а пеньок при споді єсть грубший і круглавий як цибулька. — 5) Хто не знає ся добре на голубінках, нехай їх не збирає, бо їх єсть богато родів, з котрих деякі суть їдовиті. Такої голубінки, в котрій мясо на шапці покаже ся червонаве, не треба брати. — 6) Підпеньки ростуть купками, суть ясно брунатно-жовті зпід споду брунатнаві. Подібні до них підвербки ростуть по лугах і між вербами. Хто не знає ся добре на одних і других, може дуже легко назбирати губ, котрі ростуть так само купками і на перший погляд подібні до підпеньків: бувають брунатнаві, частїйше жовтаві, до 10 центиметрів високі, а шапочки мають малі, круглаві, з білозеленавими платинками під сподом. Тими губами троять ся у нас люди найчастїйше в пізній осени, бо они ростуть аж до падолиста і мають досить приятний запах а тим зраджують людий; смак їх єсть гіркавий. — 7) Молочко не завсїгди єсть ознакою їдовитости губи. Рижка (назва від того, що та губа єсть рижа т. є. „руда") пускає жовте молочко, білії — біле і гіркаве, а мимо того їх їдять; а все-ж таки лїпше не брати тих, що пускають молочко, коли їх добре не знає ся, або не уміє ся відповідно приладити. — 8) Навіть декотрі з'їдомі губи, як н. пр. деякі роди сморжа і білії, можуть бути недобрі на страву, коли їх добре не вимочить ся у воді, котра вибирає з них їдовиті творива. Сушені сморжі і квашені білії суть зовсїм здорові. — 9) Мазкі і липкі губи суть непевні, хоч то не завсїгди єсть ознакою їдовитости. — 10) Що цибуля або срібра ложка від їдовитих губ чорнїє, не може ся також уважати за ознаку їдовитости, бо н. пр. моримух і другі зовсїм не чорнїють.

— **Затроєнє їдовитими губами** показує ся в 4 до 5 а навіть в 12 до 24 годин по спожитю. Затроєного насамперед пре під грудьми (в жолудку), відтак дістає різаня, его бересь якийсь страх, єму робить ся не добре, дістає блювоти і розвільненя; опісля стають болї що раз більші, в кишках аж нїби палить, недужому хоче ся страшно пити, з відходами пускає ся иноді кров. Відтак приходить сильне битє серця, недужий млїє, дістає корчів, говорить з горячки; наконець слабне, живчик бє щораз слабше, чоловік нїби засипляє, на тїло виступає студений піт і настає смерть. — Затроєного треба ратувати в той спосіб: Насамперед старати ся вигнати з него отрую (ті губи, що їх наїв ся): пальцем поскоботати в горлї до блювоти, дати на прочищенє ложку рицінового олїйку. По прочищеню треба недужого натирати міцним оцтом на цїлім тїлї, особливо же на животі, дати ему рідкого клику, зварити 2 лути дубової або соснової кори і давати недужому що 5 мінут того вару напити ся, а тимчасом післати по лїкаря.

— **Міхи і плахти** до вкриваня возів можна зробити тревалїйшими в той спосіб, що їх мочить ся у варі з дубової кори. В тій цїли бере ся на 12 лїтрів води 1 кільо дубової кори — коли можна, опиханої, такої, як єї приготовляють гарбарі до шкір — і варить ся, а відтак в тій води мочить ся міхи і плахти через 20 годин. По вимоченю переполїкує ся їх в чистій воді і сушить ся. Полотно, що натягнуло в себе гарбовини з кори, держить о много довше, бо не так легко перегниває від вогкости.

— **Білі соломяннї капелюхи,** дорожші, можна очистити в той спосіб, що розкроює ся цитрину на половину, обкроює ся з краю шкіру на палець широко, мочить ся відтак в сірковім цьвітї (порошок з сірки штучно зроблений, можна купити в кождій торговли за пару крейцарів) і тим чистить ся капелюх. Капелюх відтак змиває ся чистою водою і сушить ся. До одного капелюха стане двох цитрин.

— **Нові винаходи.** Інжинїр Петерс в Маґдебурзї придумав **ніж для беззубих.** Єсть то ніж подібний до звичайного, лиш має в своїм горішнім кінци (близше колодки) прорізи, через котрі переходить кілька маленьких ножиків уміщених на плиточцї, котру пружина підоймає в гору. На другім боцї ножа єсть друга, недвижима плитка. Чоловікови, що не має зовсїм зубів, або лиш дуже слабі, годї їсти що небудь, твердого бо нема чим погризти а цїлі кусні мяса або хлїба й трудно проликати і дуже не здорово; треба конче дробити. Отже до того служить сей ніж. Беззубний крає ним н. пр. кусник хлїба, кладе его на недвижиму плитку коло ножа і потискає пальцем на плитку з ножиками, а ті в одній хвили порізують его на дрібонькі куснички, а відтак самі відскакують. — Фабрика Гайц-Лєман у Флявіль в Швайцарії придумала **новий спосіб прикріплюваня коси до держака.** На держак закладає ся прорізану обручку зелїзну, досить широку, котрої оба кінцї суть на верх загнені. Межи держак а обручку вкладає ся коса і на оба загнені кінцї обручки закладає ся зелїзко подібне до пряжки, котре єсть так вирізане, що отвір в нім єсть на однім кінци ширший, як на другім. Ширшим кінцем можна зелїзко заложити на кінцї обручки, а коли его побивати від вузшого кінця в долину, то оно стягає чим раз більше обручку а та знов притискає чим раз сильнїйше косу до держака.

таґонця, хоч той, як здавало ся, цїлком на тій чемности не пізнавав ся. Кількома словами пояснено ученому ґеографови, о що річ ходить.

— Дуже добре! — відповів — і щоби виразнїйше вимавляти, отворив широко уста і сказав:

Vos sois um homem de bem. (З вас добрий чоловік).

Патаґонець напружив слух і увагу але не відповів нїчого.

— Видко не розуміє — сказав ґеограф.

— Може не добре вимавляєте? — відозвав ся майор.

— Може бути! До чорта з тим проклятим наголосом!

І Паґанель знов повторив свої слова і знов з тим самим успіхом.

— Попробую сказати що иншого — говорив дальше і став поволи та поважно вимавляти слова:

— Sem dubida um Patagao? (Ви певне Патаґонець?)

Індиянин мовчав як перше.

— Dizeime! (Відповіджте!) — відозвав ся знов Паґонель.

Патаґонель мовчав як скала.

— Vos compriendeis? (Розумієте?) — верещав Паґанель що сили.

Очевидно Індиянин не розумів, бо відповів, але по іспаньски:

— No compredo. (Не розумію).

Тепер знов Паґанель остовпів. Скорим рухом стягнув окуляри з чола на очи і вертячи ся повтаряв несупокійно.

— Нехай мене чорт возьме як я розумію, що той плете; то певне по аравканьски.

— Нї — сказав льорд Ґленарван — той чоловік відповідав вам певне по іспаньски і обертаючи ся до Патаґонця повторив ще раз питаннє: Español?

— Si, si. (Так, так) відповів Індиянин.

Паґанель не знав вже, що з ним діє ся. Майор і Ґленарван поглянули на себе значучо.

— Знаєте що, мій учений приятелю — сказав майор з легкою жартовливою усьмішкою на устах — менї здає ся, що через вашу розсїяність зробили ви і сим разом велику похибку.

— Якто? — спитав ґеограф прислухуючи ся уважнїйше.

— Ну так, той Патаґонець очевидячки говорить по іспаньски.

— Він!

— Так, так, він! А ви чи не вивчили ся часом якого иншого язика, гадаючи що працюєте над....

Паґанель не позволив майорови докінчити; стиснув раменами і сказав коротко трохи обиджений:

— Ах, майоре, того трохи за богато!

— Але коли ви не розумієте, що той чоловік говорить....

— Не розумію, бо той дикий чоловік говорить зле! — відповів живо ґеограф, починаючи вже нетерпеливити ся.

— То єсть, говорить зле тому, що ви его не розумієте — сказав знов Мек-Небс холоднокровно.

— Майоре — замітив льорд Ґленарван — але-ж в то тяжко повірити. Хоч наш приятель Паґанель розсїяний, то однако тяжко допустити, щоби учив ся одного язика замість другого.

— Отже дорогий Едварде, або ви радше пане Паґанель, витолкуйте менї, що то значить.

— Я нїчого не толкую — відповів Паґанель, але кажу на певній основі. Ось книжка, з котрої я що день учу ся іспаньского язика — погляньте самі майоре, а пересьвідчите ся, чия правда....

(Дальше буде).

Телеґрами.

Відень 2 червня. Пос. Врабец ставав вчера перед виборцями і оправдував своє виступленє з клюбу лївиці. Виборцї одобрили его поступок.

Білград 2 червня. На обхід роковин битви на Косовім поли дня 27 с. м. прийде тут чорногорский князь з наслїдником престола і президентом мінїстрів, забавить тиждень і поїде відтак до Софії.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.